Eulàlia Valldosera

Anima mundi. Pensamiento gráfico.

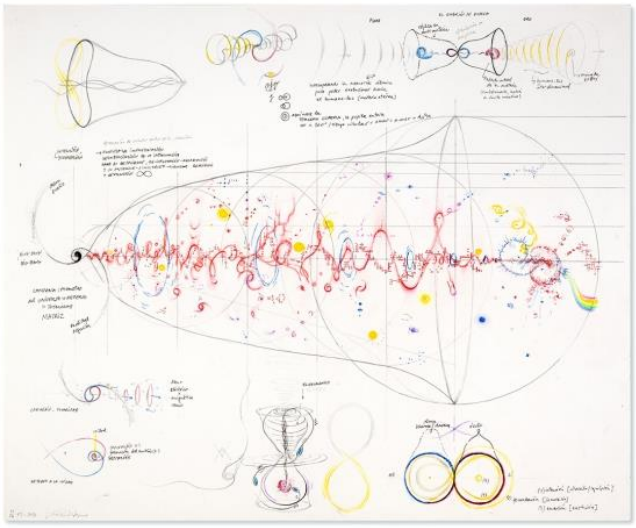

17.9 > 31.10.26

Inauguración: 17.9.26 – 18 h.

àngels barcelona. C. Pintor Fortuny, 27

És probable que per a molts dels visitants d'aquesta exposició el nom d'Eulàlia Valldosera resulti familiar, però per als principiants en la seva obra és important aclarir alguna cosa. El treball de Valldoserano comença aquí, això és una continuació. La seva carrera es va fer primer fora d'Espanya, una cosa poc habitual, amb presència ja en els anys noranta en algunes de les biennals més importants del món, Istanbul, Johannesburg, Manifesta a Rotterdam. En 2001 aquesta trajectòria internacional va culminar en dues fites gairebé simultanis, la seva participació en la Biennal de Venècia i una gran retrospectiva, Obres 1990-2000, coproduïda pel Witte de With de Rotterdam i la Fundació Antoni Tàpies de Barcelona, comissariada per Núria Enguita al costat de Bartomeu Marí anys després, Enguita tornaria a comissariar, aquesta vegada en solitari, la seva retrospectiva en el Museu Reina Sofia. Alguns anys després d'aquesta etapa, la seva presència pública es va anar espaiant, deixant les seves galeries a Espanya, encara que sense deixar de produir instal·lacions ni participar en certàmens internacionals. Aquesta reducció en la seva presència no es dona per un abandó de l'art sinó perquè el llenguatge amb el qual havia treballat fins llavors va deixar de bastar-li, i va començar una cerca molt més discreta, la d'aprendre a escoltar una energia amb la qual convivia.

En aquest treball anterior, el que la va fer coneguda, treballava amb la llum i l'ombra com una forma d'introspecció, baixant al que el subconscient prefereix no mostrar, les dependències, els afectes, capes senceres de la psique que només es deixaven veure quan algú removia l'ombra que les cobria. Va ser precisament en aquest terreny, el d'una foscor que calia il·luminar des de fora, on alguna cosa va començar a canviar. La revelació que travessa Anima mundi és, en aquest sentit, un despertar literal, el moment en què aquest exercici d'excavar s'inverteix, i Valldosera deixa de baixar a buscar per a començar, en canvi, a deixar-se trobar per alguna cosa que ja no està enterrat sota cap superfície, sinó que descendeix cap a ella i que a partir de llavors necessita ser explicat.

Tot això arrenca de manera més concreta a partir de 2007, quan Valldosera comença a formar-se en diverses tecnologies espirituals relacionades amb el maneig de l'energia principalment amb comunitats andines per a després estendre's a altres llocs i altres savieses. En 2011 després d'una experiència de gairebé mort s'activa la seva habilitat de canalització, encara que no és fins a 2016 quan comença a ser capaç de transmetre les seves visions i audicions de manera gràfica. Aquest aprenentatge, que encara no ha acabat, l'ha anat fent gairebé per complet de manera gràfica i mitjançant l'escriptura. Així, quadern a quadern, i durant una dècada, es dona el canvi de paradigma que ens ofereix Anima Mundi.

Moltes altres dones, en diferents racons d'Europa, van coincidir sense saber-ho en un impuls semblant al d'Eulàlia, el de sentir una vibració que després van canalitzar a través de diferents mitjans d'expressió. Hilma af Klint, a Estocolm, deia sentir-se moguda per entitats que li dictaven formes geomètriques que encara no existien en el llenguatge visual de la seva època. Josefa Tolrà, a Catalunya, va transcriure el que anomenava dictats dels esperits després de la pèrdua dels seus dos fills. Emma Kunz, a Suïssa, usava un pèndol per a traçar diagrames amb els quals deia revelar lleis ocultes de la naturalesa. No és casualitat que aquestes energies busquessin precisament a dones amb sensibilitat artística, capaces de traduir en formes i colors el que percebien. Però tampoc és casualitat que fossin dones, i per tant alienes al sistema de l'art de la seva època, una circumstància que les va deixar lliures per a usar codis que aquest mateix sistema encara no hauria permès, d'aquesta manera, aquestes artistes van arribar a formes abstractes abans que el mateix sistema de l'art les reconegués com a tals. Cap va tenir reconeixement en vida, cap va ser vista com a pionera i solo en els últims anys aquest tipus de treball ha començat a ressorgir amb força, com pot veure's en distintes biennals i espais d'art de tot el món.

El que aquestes dones transmetien no era només una tècnica, era un missatge, la idea que tot està connectat, que res existeix aïllat de la resta. Aquest mateix missatge apareix molt abans en tradicions com el taoisme o el sintoísmo, i més tard en noms com la teósofa Helena Blavatsky o el antroposofistaRudolf Steiner. També ho recull la ciència. Carl Jung i el físic Wolfgang Pauli van parlar de sincronicidad i científics i místics acaben dient coses similars amb paraules distintes,

que tot ocorre alhora, a tot arreu, i que formem part d'un mateix tot. Tots aquests són referents reconeguts per Valldosera i que nodreixen el seu treball, i tots comparteixen amb ella, més enllà de les seves diferències, un mateix gest, tan creatiu com rigorós, el d'atrevir-se a imaginar una estructura invisible que explica el món i buscar modes per a narrar-la.

De pensar amb totes aquestes persones i de tots aquests anys de recerca per a trobar la seva pròpia manera de canalitzar i transmetre aquesta energia sorgeixen els quaderns i codis que veiem en aquesta exposició. Aquí està la mà entesa com a fractal del cos sencer, en peces com a *Mà connectada*, o el color treballat com a força activa abans quina com a decoració, en *El Raig Blanc i el Raig Vermell creen el Daurat*. Aquí estan també els tres tipus de dibuix que Valldosera ha anat desenvolupant, codis, segells i claus, cadascun amb una funció distinta però nascuts del mateix impuls. I aquí està, com a punt més recent i elaborat d'aquest llenguatge, *Embriogènesi*, una sèrie que aborda l'origen mateix de la vida, aquest terreny que místiques i científics comparteixen per igual, i que Valldosera converteix en imatge per a pensar en l'origen de la vida i en altres maneres d'existir en un món que ha portat els seus propis recursos al límit. A la sala central de la mostra, una campana de fang es converteix en instal·lació, i en símbol. La campana és, segons els astrofísics, la forma que ha pres l'univers des del *big bang*, i d'ella penja un cordó umbilical que, dibuixat, recorda a una melodia escrita en un pentagrama, un so que travessa milers de sistemes galàctics fins a arribar a un petit embrió de vidre. Una ona de llum entra i surt de l'espai, l'omple i el buida, tocant aquest buit que tant li costa assimilar a la mirada occidental. Al costat de la peça, un díptic recull el dibuix de la pròpia campana i del disc còsmic que l'acompanya. Aquí la llum ja no serveix per a il·luminar l'ombra, és, senzillament, llum.

La instal·lació va ser durant anys la llengua en la qual Valldosera es deixava entendre, i potser per això continua sent, també aquí, el lloc on el canvi es llegeix amb més facilitat. El dibuix, en canvi, a penes havia sortit dels seus quaderns, no perquè ella no sabés què fer amb ell, sinó perquè ni les galeries ni els museus semblaven massa interessats a mostrar-lo, sense que sapiguem del tot per què. Aquesta mostra és la primera oportunitat real de veure-ho i d'entendre el que significa per a Valldosera. Fa gairebé quaranta anys Valldosera va aprendre a dibuixar la foscor per a entendre-la. Avui dibuixa el que la il·lumina, i per primera vegada podem arribar fins aquí amb ella, seguir el mateix traç que ella segueix, sense necessitat de baixar a buscar res.

Rafa Barber, setembre 2026

BIO I Eulàlia Valldosera (Vilafranca del Penedès, 1963), artista visual, performer, activista mística, mare, escriptora i divulgadora és llicenciada en Belles Arts per la Universitat de Barcelona (1986). En 1990 es trasllada a Amsterdam, on resideix cinc anys, es gradua en Audiovisuals per la Rietveld Akademie (1993) rebent el suport financer del govern holandès. En 1999 la DAAD li concedeix la beca més prestigiosa d'Europa, i abandona la seva residència a Berlín per a traslladar-se a Barcelona i iniciar la seva maternitat. Pràcticament desconeguda al seu país d'origen, ho representa en les nombroses biennals internacionals, com les de Kwang-dj. a Corea del Sud (1995), Sidney (1996), SITE Santa Fe en Nou Mèxic (1997), Estanbul (1997), Johannesburg (1997), Venècia (2001), SãoPaulo (2004), Yokohama al Japó (2005), Lió (2010) i Antarctic (2017), entre altres. Eulàlia desenvolupa un cos d'obra que presentarà en la seva restrospectiva de la Fundació Tàpies de Barcelona i en Witte de With a Rotterdam en 2000 i 2001, exposició que li va valer el Premi Nacional de Catalunya, i una dècada més tard repeteix la mostra en el Museu Reina Sofia.

Eulàlia Valldosera ha presentat els seus treballs en exposicions col·lectives de centres i institucions com el MACBA (2025), CCCB (2019,2018), CGAC (2017), La Virreina Centri de la Imatge (2013), Museu Centre d'Art Reina Sofia (2012), entre altres. Individualment, també ha exposat en Fondazione del Mont di Bolongna e Ravenna (2020), Museu Nacional Thyssen-Borsemisza(2019), Museu Picasso (2019), Fundació Joan Miró (2013) o Centri for Contemporary Art Rotterdam (2000). La seva obra artística es troba en diverses col·leccions nacional i internacionals com Jonathan Carroll, Nova York, FRAC Provence-Alpes-Côte d'Atzur, França, Fundació MACBA, Barcelona, MNACRS, Madrid o el Museu Nacional d'Art Contemporani Grand-Hornu, Brussel·les.

La seva obra multidisciplinària trasllada experiències lumíniques al cos, als espais i objectes quotidians que conviuen amb la tecnologia per a reflexionar sobre la productivitat, qüestions de gènere i poder. En 2007 inicia una segona formació i rep el llegat de la tecnologia espiritual ancestral andina el que la porta en 2016 a integrar el fenomen de la canalització en les seves pràctiques, a desenvolupar la seva obra gràfica, escrita i performativa i posar-se en servei mitjançant la creació de cercles de treball sota el binomi art-sanació o els retrats de l'ànima i la seva interpretació oral, tasques que secunda amb la seva pionera labor com a divulgadora, donant claus per a transitar cap a una nova consciència en la Terra.

Institut Català de les Empreses Culturals
Generalitat de Catalunya